

Mistretul cu Colti de argint de Stefan Augustin Doinas

Incadrare in epoca literara

Poezia face parte dintr-un ciclu de nouasprezece balade publicate in volumul Omul cu compasul aparut in 1966.

Membru al Cercului literar de la Sibiu, Stefan Augustin Doinas isi propune, alaturi de Radu Stanca, Ion Caraion sa reinvie o specie literara mai veche, balada, in care Goethe vedea "suprema forma a poeziei lirice". In articolul Resurectia baladei, publicat in Revista cercului literar, Radu Stanca face precizari in legatura cu necesitatea prezentei dramaticului in interiorul liricului in cazul acestui gen de poezie. in functie de acest lucru stabileste trei tipuri de balada: lamentatia baladesca, in genul liricii trubaduresci a lui Francois Villon, in care anecdota constituie doar pretextul generator al lirismului; legenda sau eposul, in care confesiunea lirica e filtrata prin arta povestirii; balada propriu-zisa, in care procedeele dramatice (dialog, replica, conflict) se situeaza in prim plan, obligandu-l pe poet la obiectivare fata de evenimentul narat.

-Tema. Elemente de structura si compozitie. Semnificatii.-

Mistretul cu colti de argint - fantastica poveste de vanatoare a unui "print din Levant" - se inscrie in cea de-a treia categorie. Povestea este aparent simpla. Eroul baladei viseaza sa rapuna un mistret fantastic "cu colti de argint". In ciuda sfaturilor slujitorilor sai, care simt ca stapanul lor vaneaza himere, el se avanta in intunericul padurii.

Tensiunea dramatica a baladei creste pe masura ce conflictul, creionat la inceput intre slujitori si print, se acutizeaza. La fiecare chemare a printului, oamenii raspund conform starii de spirit care se tensioneaza gradat: accepta jocul fantast al printului, apoi rad, pentru ca in final sa-l dispretuiasca (" - Stapan, ziceau servitorii cu goarne, /mistretul acela nu vine pe aici (...) - Stapan, e iarba fosnind sub copaci,/ zicea servitorul zambind indraznet. (...) - Stapan, e luna lucind prin copaci,/ zicea servitorul zambind cu dispret."). in final printul moare, ucis de animalul pe care-l vana.

Balada are un continut simbolic si comporta mai multe interpretari, dupa cum insusi autorul declara. Cadrul naratiunii, conturat de ceremonialul cinegetic la care participa eroul este arhaic. inscriindu-ne in aceasta linie, vanatoarea poate fi perceputa ca un act ritualic cu finalitate spirituala, ca o trecere spre o treapta superioara a existentei prin urmarirea unei ideal spiritual. In credintele mai vechi ale unor popoare, fiarele padurii reprezentau manifestari ale lumii invizibile, iar vanarea lor deschidea drumul spre Marele Spirit (la amerindieni) sau sporea virtutile omenesti (la chinezi).

Din punct de vedere laic, vanatoarea este un ritual civilizator. Printul isi gaseste moartea in lupta cu fortele oarbe ale naturii in incercarea de instaurare a unei ordini firesti. Treptele vanatorii, privite in sens ascendent, alaturi de instrumentele-i specifice, capata valente simbolice noi; este o vizualizare a istoriei, de la treapta primitivismului a "sagetii de lemn", la cea moderna a "sagetii de

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

foc".

Perspectiva spirituala presupune intelegerea poemului ca ritual al initierii. O analiza din acest punct de vedere imbogateste si mai mult simbolistica poemului. Intregul scenariu epic, gradatia ascensiunii, cautarea deliranta a unei carari prin "hatisuri" si intunericul padurii ("un print din Levant indragind vanatoarea / prin inima neagra de codru trecea"), halucinatiile ("apa, iarba, luna / sclipea ca un colt de mistret"), proba diverselor arme ("de lemn", "de fier", "de foc") indica treptele unei initieri pe care le parcurge novicele in procesul maturizarii sale spirituale. Replicile date de servitori pot fi intelese ca ispite ale lumii reale ce incearca sa-l opreasca din drum. Dimensiunile fantastice ale vanatului sunt proiectii ale viziunilor sale interioare, din ce in ce mai pure dar si mai nimicitoare.

Mistretul urmarit - cel "cu colti de argint" - este simbolul Absolutului spre care aspira printul, in timp ce mistretul care-l ucide este reprezentarea limitei tragice a conditiei umane ("cu colti ca argintul"). Durata acestui timp de vanatoare se intinde pe parcursul intregii vietii.

Poemul exprima in acelasi timp si crezul artistic al lui Augustin Doinas, devenind astfel o arta poetica. Printul este simbolul creatorului iar mistretul "cu colti de argint" reprezinta idealul artistic, "Mecca lui" cum spune criticul Eugen Simion. Servitorul este simbolul omului comun, care nu poate intelege decat ceea ce vede. Versul reluat in chip de refren - "Dar el raspundea intorcandu-se: - Taci..." - reprezinta linia de demarcatie intre cei doi: omul comun si creatorul care are capacitatea vederii dincolo de aparenta lucrurilor. Creatia este himera (multiplele aparitii ale mistretului) urmarita o viata intreaga de catre artistul care sfarseste in coltii propriului demon.

Superioritatea creatorului este ilustrata si de capacitatea sa de a-si simti sfarsitul aproape. Ultima sa interventie in dialogul cu slujitorii exprima metaforic viziunea mortii: "Ce pasare neagra sta-n luna si plange? / Ce vesteda frunza ma bate mereu?". Accentele dramatice ale acestui moment sunt subliniate in plan stilistic prin personificarea elementelor naturii si a metaforizarii spatiului. Analiza structurii compozitionale a poemului subliniaza ideea exprimata la inceputul comentariului, si anume posibilitatea pluriperspectivismului. O analiza la nivel lexical indreptateste interpretarea poemului ca balada cinegetica; multe dintre notiunile prezente - codru, goarne, vanatoare, copoi, vanat - apartin ariei semantice a vanatorii.

-Stil. Limbaj. Versificatie.-

Formulele apelative, chemarea "Veniti sa vanam", folosirea gerunziilor realizeaza atmosfera unui prezent istoric. Refrenul, aliteratia de la inceput de vers dau poemului o extraordinara muzicalitate. Actiunea are un tempo de ritual solemn care se dezvolta gradat. Atitudinea naratorului se mentine obiectiva pana la versul "Dar, vai! Sub luceferii palizi ai boltii" - exclamatie-avertisment care rupe echilibrul expozitiv. Dialogul face corp comun cu descrierea si naratiunea astfel ca cele trei elemente specifice genurilor dramatic, epic si liric converg in realizarea compozitionala a unei sinteze baladesti.

Alternanta rimei masculine si feminine subliniaza precipitarea actiunii, incetand in scenele de

confruntare directa dintre print si servitor (rima devenind exclusiv masculina), ca semn al rupturii discursului.

Balada lui Doinas permite o dubla perspectiva si asupra sfarsitului tragic al printului si implicit al poemului. Nota finala poate fi interpretata ca optimista daca deznodamentul este inteles ca implinire a sensului vietii (punct de vedere al omului superior) sau ca fiind pesimista, daca percepem toate acestea ca pe un esec (punct de vedere al omului comun).